

รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะ การจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน*

Community-Based Learning Management Model to Promote Seminar Management Skills for Community-Based Tourism

ธนวิทย์ เพียรดี

Thanawit Piandee

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานันท์

School of Tourism and Hospitality Management, Suan Dusit University, Trang Center

E-mail: thanawit_pia@dusit.ac.th

Received June 27, 2024; Revised September 13, 2024; Accepted September 25, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว และ 3) ส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี พื้นที่วิจัยภายในจังหวัดตรัง คือ 1. ชุมชนบ้านโคกแค 2. ชุมชนบ้านนาหมื่นศรี 3. ชุมชนเกาะลิบง 4. ชุมชนเกาะมุกด์ และ 5. ชุมชนเกาะสุกร กลุ่มตัวอย่างคือ 1) นักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว จำนวน 7 คน 2) ประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 100 คน ซึ่งมาจากชุมชนท่องเที่ยว 5 ชุมชน ชุมชนละ 20 คน ซึ่งใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด 1) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว 2) แบบสัมภาษณ์ และ 3) แบบสอบถามเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยกระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมี 3 ส่วน ได้แก่ 1) องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7A's) 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน

* บทความนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ประจำปีงบประมาณ 2565

เป็นฐาน และ 3) ทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะของนักศึกษาทดสอบโดยใช้เครื่องมือประเมินแบบรูปรีด และการส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค ที่พัก แหล่งท่องเที่ยว และศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่น

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน; ทักษะการจัดการสัมมนา; การท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

The purposes of this article were 1) to study and analyze community-based learning management models; 2) to develop students' achievement and seminar management skills for community-based tourism in the subject of seminars and selected topics on tourism; and 3) to promote seminar management skills for community-based tourism of people in the tourism community. The research design was mixed methods. Research areas within Trang Province were: 1. Ban Khok Khae Community; 2. Ban Na Muen Si; 3. Koh Libong Community; 4. Koh Muk Community; and 5. Koh Sukorn Community. The sample group was: 1) 7 students in the subject of seminars and selected topics on tourism; and 2) 100 people in the tourism community, who come from 5 tourism communities, 20 people in each community, which used a specific sample selection method. There were 3 types of research tools: 1) assessment of student's achievement and seminar management skills of community-based tourism in the subject of seminars and selected topics on tourism; 2) in-depth interview; and 3) questionnaire to assess achievement and seminar management skills of community-based tourism. Quantitative data analysis was used for frequency, percentage, mean, and standard deviation, and qualitative data analysis was used in the content analysis process. The research results were found as follows: 3 important elements affect community-based learning management: 1) components of tourism management (7 A's), 2) community-based learning management, and 3) seminar management skills for tourism. The development of student achievement and skills was tested using scoring rubric assessment tools. Promoting seminar management skills for community-based tourism should involve developing public utility systems, accommodations, and tourist attractions, including promoting outstanding arts and culture.

Keywords: learning management model; community-based learning management; seminar management skills; community-based tourism

บทนำ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษาพยาบาลแบบพื้นบ้านจากบุคคล และองค์กรในชุมชน นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ใช้การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น (Panich, 2015) เมื่อมาผนวกกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based-Tourism) หรือ CBT นั้น ซึ่งมีพื้นฐานจากแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ค่อยๆ มีพัฒนาการมาสู่การกำหนดแนวทางการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความเป็นรูปธรรมและได้รับการยอมรับจากสังคมวงกว้างว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้ (Phukpu, 2020) อย่างไรก็ตามในยุคที่มีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแพร่หลายนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้เป็นเข็มทิศในการพัฒนา ซึ่งความรู้เหล่านั้นประกอบด้วย หลักการของและรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นคือการทำให้อำนาจสำคัญถึงปรัชญาของแนวคิดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนี้ ถือเป็นหัวใจของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้บรรลุผลสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การคัดเลือกชุมชนท่องเที่ยวในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในรายวิชาการสัมมนา และประเด็นทางการท่องเที่ยวนั้นมีการคัดเลือกชุมชนท่องเที่ยว 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านโคกแค ชุมชนบ้านนาหมื่นศรี ชุมชนเกาะลิบง ชุมชนเกาะมุกด์ และชุมชนเกาะสุกร จังหวัดตรัง ซึ่งทั้ง 5 ชุมชนเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์และมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวในรูปแบบการประชุมและสัมมนาได้ อันเนื่องมาจากในชุมชนแต่ละแห่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่น มีที่พักในชุมชนที่สามารถพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ แต่เนื่องจากคนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มสัมมนา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นจากการพัฒนาศักยภาพและการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของชุมชนท่องเที่ยวทางทะเล โดยมุ่งเน้นไปที่ชุมชนท่องเที่ยวเกาะลิบง ชุมชนท่องเที่ยวเกาะมุกด์ และชุมชนท่องเที่ยวเกาะสุกร โดยมีการร่วมมือจากหลายภาคส่วนภายในจังหวัดตรังที่เข้ามาร่วมกันพัฒนาบุคลากรและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว และมีการมอบหมายให้สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง ได้เร่งจัดอบรมพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีความพร้อม ก่อนที่จะถึงฤดูกาลท่องเที่ยวที่จะมาถึงนี้ ใน 3 หลักสูตร ได้แก่ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การพัฒนาบุคลากรภาคการท่องเที่ยวและบริการพื้นที่ชายฝั่งทะเลและเกาะ และการอบรมมัคคุเทศก์

ภูมิภาคภาคใต้ ภาษาอังกฤษ (Phakdeewanit, 2023) และการพัฒนาบุคลากรและศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวรากฐานเชิงวัฒนธรรม เช่น ชุมชนท่องเที่ยวบ้านนาหมื่นศรี ที่มีการก่อตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรีที่ การสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ผ้าทอนาหมื่นศรีและร้านค้าวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรีทำให้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้และเป็นต้นแบบให้หน่วยงานต่างๆ มาเยี่ยมชม ดังนั้นเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมจึงมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการนำเที่ยว นำชม และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี (Ruangsang, 2023) และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตรัง มีการสนับสนุนชุมชนคุณธรรมต้นแบบวัดกาญจนปริวรรต บ้านโคกแค โดยการสร้างความเข้มแข็งของพลังบวรเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของชุมชน และการขับเคลื่อนชุมชนตามแนวทางคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักการ บวร : บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร On Tour” เข้ามาผนวกกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านความร่วมมือของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำหมู่บ้านและชาวบ้านในชุมชนที่มีการพัฒนาชุมชนด้วยพลังบวรและนำทุนทางวัฒนธรรมที่ดั่งามที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไปต่อยอดส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน (Saengngen, 2020) ทั้งนี้ ถ้าคนในชุมชนท่องเที่ยวดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและรูปแบบการประชุมสัมมนาจะช่วยให้ชุมชนมีศักยภาพในการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว มีการลงพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้นอกสถานที่ โดยมีการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ผ่านสถานที่จริง และมีการจัดสัมมนาและอบรมบุคลากรในชุมชนท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการสัมมนาและการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Piandee, 2022)

ผู้วิจัยได้สอดประสานองค์ความรู้เกี่ยวกับการสัมมนา การประชุมเพื่อแสวงหาความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และความคิดเห็น โดยมีวัตถุประสงค์หรือการศึกษาในเรื่องเดียวกัน รวมทั้งร่วมวิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไข และหาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมร่วมกัน (Yawichai, 2010; Niamnak, 2011) สรุปผลในรูปแบบของผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรม ทักษะความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มาบูรณาการกับองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ทำให้นักศึกษาสามารถเพิ่มพูนทักษะและองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวและการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว และองค์ความรู้ที่ได้จากการแก้ปัญหาาร่วมกัน สรุปเป็นโดเมนที่มีองค์ประกอบด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (7 A's) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ประกอบด้วยสถานการณ์ปัญหา แหล่งเรียนรู้ ฐานช่วยเหลือ การโค้ช และการร่วมมือกันแก้ปัญหา ด้านทักษะการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย องค์ประกอบ กระบวนการและรูปแบบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้สามารถถ่ายทอดและพัฒนาทักษะแก่ชุมชนท่องเที่ยวที่มีการศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงทำให้

ผู้วิจัยคิดค้นศึกษางานวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว
3. เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยชุมชน (CBL) เป็นกลยุทธ์การสอนที่เชื่อมโยงทฤษฎีทางวิชาการและการปฏิบัติในโลกแห่งความเป็นจริง ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการของนักศึกษาและการพัฒนาพลเมืองในขณะเดียวกันก็จัดการกับปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง ความต้องการและความสนใจของชุมชนไปพร้อมๆ กัน (Gustavus Adolphus College, 2023) เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนและประสบการณ์โดยตรง การสร้างบริบทที่นักเรียนอาจเข้าใจเนื้อหาหลักสูตรอย่างลึกซึ้งผ่านการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนกับชุมชน (Massachusetts College of Liberal Arts, 2023) ทั้งนี้การเรียนรู้โดยชุมชนยังพัฒนามาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ขึ้นจากความคิดของตนเองแทนการพึ่งจากครูผู้สอน แล้วนำมา ขยายเป็นความรู้ใหม่ (Khumnuan, 2022) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานยังอยู่ภายใต้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) โดย David Kolb กำหนดไว้ 4 ขั้นตอน คือ (Bedri & Dowling, 2017)

1. การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Concrete Experience) การเรียนรู้ที่แท้จริงจะเริ่มขึ้นเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัส “ธรรมชาติที่แท้จริงขององค์ความรู้นั้น”
2. การสะท้อนการเรียนรู้/ทบทวนการเรียนรู้ (Reflective Observation) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะมีการสะท้อนคิด กระบวนการเรียนรู้จะต้องมีการจัดสรรเวลาให้ขั้นตอนนี้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเป็นธรรมชาติของผู้เรียนที่จะต้องมีการสะท้อนคิดอยู่ตลอดเวลา
3. การสรุปองค์ความรู้ (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจัดวางองค์ความรู้ใหม่ผสมผสานกับองค์ความรู้เก่าด้วยตนเอง

4. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Active Experimentation) ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติอีกครั้งเพื่อพิสูจน์การเรียนรู้ของตนเองว่าเข้าใจได้ถูกต้องหรือไม่ เพื่อรวบรวมสิ่งที่เรียนรู้ที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ควรปรับปรุงสำหรับดำเนินการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 1 ต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกัน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ (7A's) ได้แก่ สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attraction) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenity) ที่พักแรม (Accommodation) การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary Service) และการบริหารจัดการ (Administration) โดยมีรายละเอียดดังนี้ Buhalis (2000), Pelasol (2012), Choibamroong, (2009), and Sitikarn (2014)

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่แสดงถึงความสวยงาม เอกลักษณ์ ความมีคุณค่าของภูมิปัญญา และสุนทรียภาพที่ก่อให้เกิดความสุขและความพึงพอใจในรูปแบบที่แตกต่างกัน

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยกิจกรรมเพื่อการนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นในโอกาสพิเศษและวาระสำคัญที่มีเฉพาะในประเทศ

3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) หมายถึง การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกในการเข้าถึง โดยมีเส้นทางหรือโครงข่ายคมนาคมที่เชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

4. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenity) หมายถึง สิ่งจำเป็นในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสุข ความสะดวกสบาย ความบันเทิง และความประทับใจ

5. ที่พักแรม (Accommodation) หมายถึง สถานที่ที่นักท่องเที่ยวพำนักค้างคืนในช่วงเวลาการท่องเที่ยวซึ่งอาจตั้งอยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยวหรือภายนอกแหล่งท่องเที่ยว

6. การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary Service) หมายถึง การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่ครอบคลุม กิจกรรมและการบริการที่เกี่ยวข้องกับการรองรับนักท่องเที่ยวและการให้บริการที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

7. การบริหารจัดการ (Administration) หมายถึง การบริหารจัดการแต่ละองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวโดยการบริหารจัดการดังกล่าวควรเกิดจากความร่วมมือของภาคีการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่ใกล้เคียง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว

กระบวนการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว (Satchukorn, 2004; Rupavijetra, 2014) การจัดการประชุมสัมมนาแต่ละครั้ง จะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการในการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการจัดแต่ละครั้ง สามารถซึ่งแบ่งขั้นตอนการทำงานได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1) ระยะจัดเตรียม เป็นการประชุมวางแผนและการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่ คณะกรรมการแต่ละฝ่าย เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีการจัดประชุมสัมมนา ในระยะการเตรียมการนี้จะเริ่มตั้งแต่การจัดทำโครงการ และการดำเนินการหลังจากโครงการได้รับการอนุมัติ 2) ระยะดำเนินงาน ก่อนที่จะถึงวันดำเนินงานจริง คณะผู้จัดจะมีการตรวจสอบความเรียบร้อยให้พร้อมที่ดำเนินการได้จริง ส่วนงานที่ต้องดำเนินการในวันจัดมีขั้นตอนที่ต้องดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็น การลงทะเบียน พิธีเปิดงานสัมมนา การประชุมกลุ่มใหญ่ การประชุมกลุ่มย่อย กิจกรรมเสริมอื่นๆ และการรายงานผลการสัมมนาต่อที่ประชุม ตลอดจนพิธีการปิดงานประชุมสัมมนา และ 3) ระยะติดตามผล เป็นระยะการปฏิบัติงานหลังจากที่การจัดประชุมสัมมนาสิ้นสุดลง ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการติดตามผลและสรุปผลให้เสร็จสิ้น ทั้งการจัดทำหนังสือต่าง ๆ ทำหลักฐานค่าใช้จ่าย การประเมินผลการประชุมสัมมนา การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง การประชุมเพื่อสรุปผล และการจัดทำรายงานผลการจัดประชุมสัมมนาเป็นรูปเล่ม จัดส่งให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานหรือการพัฒนาตนเองต่อไป

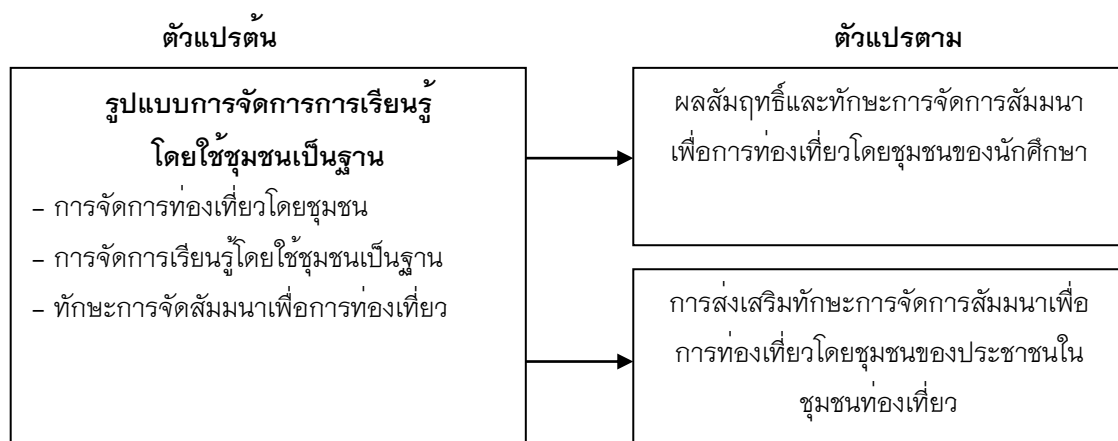
รูปแบบของการสัมมนา Kerdprng (2011), and Yawichai (2010) กล่าวว่า การสัมมนาแต่ละครั้งมีกิจกรรมที่ใช้ในขณะสัมมนาหลายกิจกรรม เช่น การอภิปรายการประชุมกลุ่มย่อย และเทคนิคการประชุมแบบต่างๆ สามารถเลือกใช้เป็นแนวทางในการสัมมนาตามความเหมาะสมของรูปแบบและสถานการณ์นั้นๆ เทคนิคและวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอภิปราย ที่มีทั้งการอภิปรายกลุ่ม การอภิปรายในที่ชุมชน การอภิปรายแบบโต้วาที การอภิปรายแบบพาดู การอภิปรายแบบชิมไปเชื่อม และการอภิปรายแบบปุจฉา – วิสัชนา นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการจัดการสัมมนาแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน และเว็บไซต์อื่น ๆ ตามความเหมาะสมในสถานการณ์นั้น ๆ

สรุปการทบทวนวรรณกรรม การเรียนรู้โดยชุมชนเป็นการสอนที่เชื่อมโยงทฤษฎีทางวิชาการ และการลงมือปฏิบัติเข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ รวมไปถึงบริบทชุมชนของผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน ผ่านการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนกับชุมชน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ขึ้นจากความคิดของตนเองแทนการฟังจากครูผู้สอน และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังผู้อื่นได้ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานยังอยู่ภายใต้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ 2) การสะท้อนการเรียนรู้/ทบทวนการเรียนรู้ 3) การสรุปองค์ความรู้ และ 4) การประยุกต์ใช้ความรู้ และส่วนสำคัญของการลงพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวต้องคำนึงด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกัน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูด

ทางการท่องเที่ยว 2) กิจกรรมการท่องเที่ยว 3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 4) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว 5) ที่พักแรม 6) การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว และ 7) การบริหารจัดการ และกระบวนการการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว แบ่งขั้นตอนการทำงานได้เป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะจัดเตรียม เป็นการประชุมวางแผนและการมอบหมายงาน 2) ระยะดำเนินงาน การตรวจสอบความเรียบร้อยให้พร้อมที่ดำเนินการได้จริง และ 3) ระยะติดตามผล เป็นระยะการปฏิบัติงานหลังจากที่การจัดประชุมสัมมนาสิ้นสุดลง ทั้งนี้รูปแบบของการสัมมนาในแต่ละครั้งมีหลายกิจกรรม เช่น การอภิปรายกลุ่ม เทคนิคการประชุมในรูปแบบต่างๆ การโต้วาที การจัดสัมมนาผ่านช่องทางออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน และเว็บไซต์อื่นๆ ที่ผู้จัดงานจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ให้เหมาะสมกับงานและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้งานสัมมนาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงแบบผสมวิธี (Mixed Method) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ขอบเขตพื้นที่วิจัย คือ 1. ชุมชนบ้านโคกแค ตำบลเขาขาว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง 2. ชุมชนบ้านนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง 3. ชุมชนเกาะลิบง ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง 4. ชุมชนเกาะมุกด์ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และ 5. ชุมชนเกาะสุกร ตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยมีประชากรในที่นี้คือ 7 คน เป็นนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว เครื่องมือวิจัย คือ เครื่องมือการจัดการความรู้ เป็นการกำหนดประเด็นความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การช่วยเหลือกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันพัฒนาเพื่อรวบรวมองค์ความรู้และทักษะที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนแต่ละคน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ (Boonyakit, 2006)

ขั้นที่ 2 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีประชากรในที่นี้คือ 7 คน เป็นนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับขั้นที่ 1 เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดสัมมนา โดยประเด็นการประเมินมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นที่ 3 การส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว โดยมีประชากร คือ 1) ประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 100 คน ซึ่งมาจากชุมชนท่องเที่ยว 5 ชุมชน ชุมชนละ 20 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งมีคุณลักษณะเป็นผู้นำชุมชน มีคฤหาสน์ชุมชน ผู้นำกิจกรรมและโครงการต่างๆ และ 2) ประชาชนที่เป็นผู้นำชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 25 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวชุมชนละ 5 คน จากประชาชน 100 คน ที่เข้าร่วมตอบแบบสอบถามแล้ว มาทำการสัมภาษณ์ เครื่องมือวิจัย คือ 1) แบบสอบถาม มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7As) ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ความต้องการและความพร้อมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดสัมมนา จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องและเหมาะสม และนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชนตำบลห้วยยอดและตำบลเขาอกบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .942 และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ 1.1) ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการวิเคราะห์เป็นแผนภาพองค์ความรู้ การจัดการความรู้ผู้เรียน โดยใช้

โมเดลการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และผู้เรียนสังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการเรียนในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยวร่วมกับผู้วิจัย และสรุปองค์ความรู้ที่ได้เพื่อนำความรู้นั้นไปถ่ายทอดให้กับชุมชนท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายต่อไป และสรุปเป็นแผนผังความรู้เพื่อให้เข้าใจง่าย โดยดำเนินการกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยวภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ระหว่างเดือนสิงหาคม – เดือนธันวาคม 2565 และ 1.2) การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว คือ ผู้นำชุมชนและภาคีเครือข่ายท้องถิ่นในชุมชน ทั้ง 5 ชุมชน ชุมชนละ 5 คน รวมเป็น 25 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ 2.1) การใช้เครื่องมือแบบประเมินผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว เพื่อประเมินองค์ความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดสัมมนาสู่ชุมชนของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว โดยประเด็นการประเมินมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปรีด (Scoring Rubrics) คะแนนเต็ม 40 คะแนน เพื่อประเมินผลการปฏิบัติและการพัฒนาทักษะของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว และ 2.2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว โดยดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวทั้ง 5 ชุมชน ชุมชนละ 20 คน รวมเป็น 100 คน

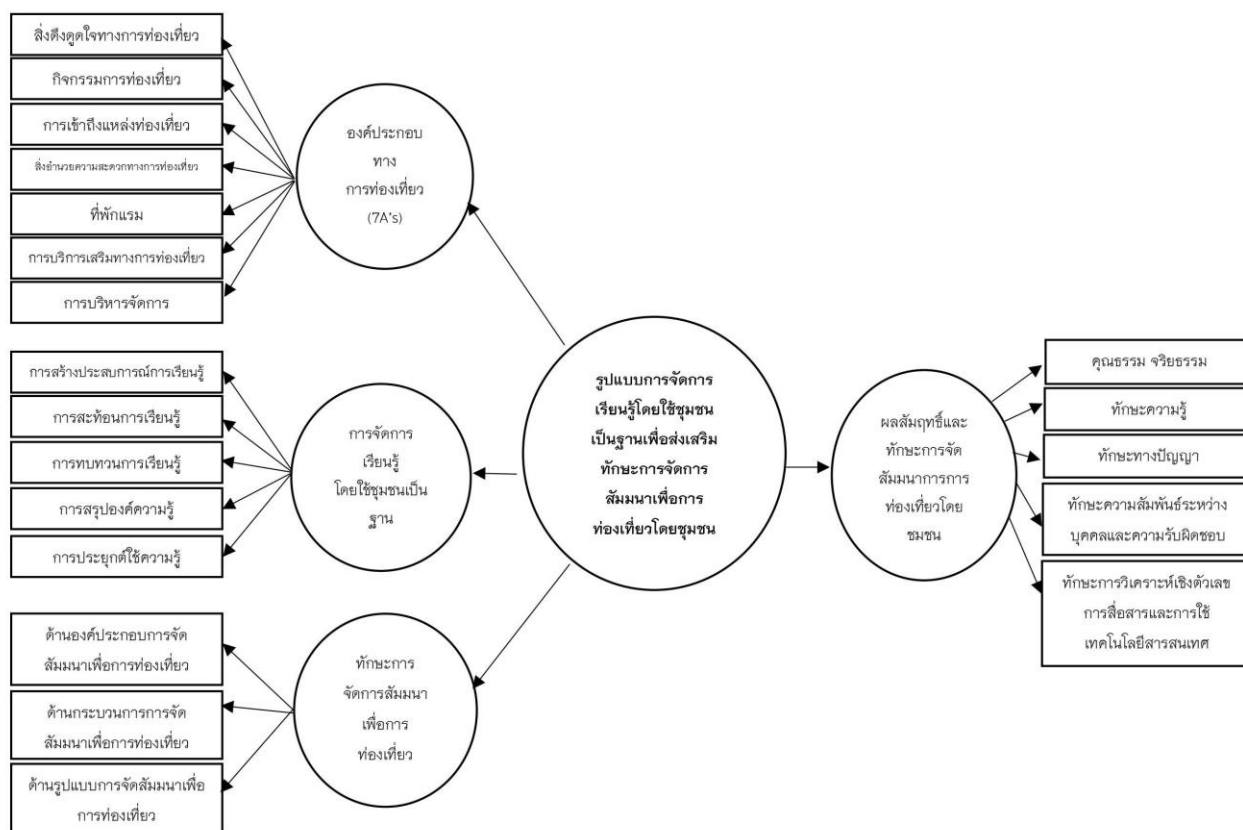
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากบทเรียน ตำราเรียน บทความ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และสรุปองค์ความรู้จากภาคปฏิบัติในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว นำเสนอในรูปแบบแผนผังความรู้ และการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากนั้นเป็นขั้นตอนในการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาเรียบเรียงประเด็น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) การวิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า ผลการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นกระบวนการที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบเชิงปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงและเรียนรู้ไปพร้อมกันในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและเชื่อมโยงกับชุมชนไม่ว่าจะเป็นการสร้างพื้นที่เรียนรู้ในชุมชน ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เข้าถึงได้ง่าย การเชื่อมโยงกับชุมชน การจัดกิจกรรมสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจากธุรกิจท่องเที่ยวหรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ในชุมชนมาร่วมเป็นวิทยากรเพื่อแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนของตนเอง และการฝึกปฏิบัติการสัมมนาจริง โดยผู้เรียนได้ผลสรุปองค์ความรู้เป็นแผนภาพหลักในการถ่ายทอดข้อมูล องค์ความรู้ และแนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อบริการให้แก่ชุมชนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ชุมชนบ้านโคกแค 2) ชุมชนบ้านนาหมื่นศรี 3) ชุมชนเกาะลิบง 4) ชุมชนเกาะมุกด์ และ 5) ชุมชนเกาะสุกร เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ของผู้เรียนใช้โมเดลการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเชิญชวน 2) ขั้นสำรวจ 3) ขั้นนำเสนอคำอธิบายและคำตอบของแก้ปัญหา และ 4) ขั้นนำไปปฏิบัติ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ มี 3 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่ 1) องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว มีประเด็นที่สำคัญ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีประเด็นที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ ด้านการทบทวนการเรียนรู้ ด้านการสรุปองค์ความรู้ และด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ และ 3) ทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว มีประเด็นที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ด้านกระบวนการการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว และด้านรูปแบบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลของความคิดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว จำนวน 7 คน จากการทดสอบองค์ความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา โดยใช้เครื่องมือประเมินแบบรูปรีด (Scoring Rubrics) มีเกณฑ์คะแนน จำนวน 4 ระดับ กำหนดให้ 1 ปรับปรุง 2 พอใช้ 3 ดี และ 4 ดีมาก ประเด็นการประเมินมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการประเมินประเมินผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาทั้ง 7 คน โดยคะแนนเต็มจำนวน 40 คะแนน พบว่า นักศึกษาได้คะแนน 38 คะแนน จำนวน 3 คน ได้คะแนน 36 คะแนน จำนวน 2 คน และได้ 33 คะแนน จำนวน 2 คน ตามลำดับ โดยสามารถแยกประเด็นการประเมินทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินในภาพรวมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน	
	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (%)
1. ผลการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม		
หัวข้อที่ 1 ความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบในหน้าที่	5	85.7
หัวข้อที่ 2 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	4	71.4
2. ผลการประเมินด้านความรู้		
หัวข้อที่ 1 มีความรู้ในสาขาวิชาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง และทันสมัยต่อสถานการณ์โลก	4	42.9
หัวข้อที่ 2 มีความรู้ในกระบวนการและเทคนิคการวิจัย	4	57.1
3. ผลการประเมินด้านทักษะทางปัญญา		
หัวข้อที่ 1 สามารถประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาได้	4	42.9
หัวข้อที่ 2 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม	4	57.1
4. ผลการประเมินด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
หัวข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในงานกลุ่ม	3	57.1
หัวข้อที่ 2 พัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพให้ทันสมัยตรงตามมาตรฐานสากล	4	71.4
5. ผลการประเมินด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
หัวข้อที่ 1 การใช้เทคโนโลยี และใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4	71.4
หัวข้อที่ 2 การใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวลผล	4	71.4

1) ผลการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม หัวข้อที่ 1 คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบในหน้าที่ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.7 ต่อมาหัวข้อที่ 2 คือ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 4 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 71.4

2) ผลการประเมินด้านความรู้ หัวข้อที่ 1 คือ มีความรู้ในสาขาวิชาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง และทันสมัยต่อสถานการณ์โลก พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.9 ต่อมาได้ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.9 หัวข้อที่ 2 คือ มีความรู้ในกระบวนการและเทคนิคการวิจัย พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมิน คะแนน 4 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1

3) ผลการประเมินด้านทักษะทางปัญญา หัวข้อที่ 1 คือ สามารถประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาได้ พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.9 ได้คะแนน 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.9 หัวข้อที่ 2 คือ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน

สถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.1

4) ผลการประเมินด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หัวข้อที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในงานกลุ่ม พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.1 หัวข้อที่ 2 คือ พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพให้ทันสมัยตรงตามมาตรฐานสากล พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.4

5) ผลการประเมินด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หัวข้อที่ 1 คือ การใช้เทคโนโลยี และใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.4 หัวข้อที่ 2 คือ การใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวล พบว่า ผู้เรียนส่วนมากได้ผลการประเมินได้ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.4

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว ทั้ง 5 ชุมชน ซึ่งมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7A's) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน และด้านทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7A's) ซึ่งมีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7 A's)

องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7A's)	ก่อนการจัดการ การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	หลังการจัดการ การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
	การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
2.1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions)	3.76	4.64
2.2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)	3.65	4.90
2.3) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)	3.23	4.25
2.4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenity)	2.40	3.78
2.5) ด้านที่พักแรม (Accommodation)	3.70	4.90
2.6) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary Service)	3.78	4.89
2.7) ด้านการบริหารจัดการ (Administration)	3.86	4.92

2.1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวทั้ง 5 พื้นที่ ควรนำอัตลักษณ์ท้องถิ่นอันเป็นเสน่ห์ที่โดดเด่นของแต่ละชุมชน มาเป็นส่วนหนึ่งภายในงานประชุมสัมมนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานสัมผัสถึงประสบการณ์ผ่านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์ของแต่ละ

ละพื้นที่ นอกจากจะทำให้งานเป็นที่น่าจดจำแล้ว ยังเป็นการช่วยส่งเสริมธุรกิจ และเศรษฐกิจท้องถิ่นในชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.76 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.64

2.2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) พบว่า ชุมชนควรเพิ่มกิจกรรมดึงดูดใจผู้ร่วมงานด้วยกิจกรรมที่โดดเด่นในชุมชน เช่น กิจกรรมด้านอาหารท้องถิ่น หรือกิจกรรมด้านศิลปะ สิ่งแวดล้อมที่ชุมชนมีอยู่ นำมาเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมเพิ่มสีสันกิจกรรมภายในงานประชุมด้วยการให้บริการอาหารจากท้องถิ่นและให้ผู้เข้าร่วมงานออกแบบงานศิลปะด้วยตัวเอง (D.I.Y) พร้อมแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.65 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.90

2.3) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) พบว่า ชุมชนยังต้องการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการสัมมนา ซึ่งต้องการความสะดวก รวดเร็วในการเข้าถึง รวมทั้งการบริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมการสัมมนาให้เป็นไปตามกำหนดเวลาและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.23 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.25

2.4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenity) พบว่า ชุมชนควรเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนอื่นๆ ได้แก่ ที่พักแรม อาหารและสถานบันเทิง การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สินค้าที่ระลึกที่สามารถนำเสนอหรือเป็นตัวแทนของชุมชนได้ ห้องประชุมดูทันสมัย สะอาดเอื้อต่อการประชุม และมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการบรรยายทันสมัยตามเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 2.40 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 3.78

2.5) ด้านที่พักแรม (Accommodation) พบว่า ชุมชนมีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชุมสัมมนาได้ โดยทั้ง 5 ชุมชนมีที่พักที่แตกต่างกันตามบริบทพื้นที่ มีทั้งที่พักสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน โฮมสเตย์ ที่พักใกล้เคียงชุมชนที่มีตัวเลือกหลากหลาย ทั้งประเภท ราคา การบริการ แต่ทั้งนี้ชุมชนต้องคำนึงถึงความสามารถในการบริหารจัดการ โดยที่พักแบบโฮมสเตย์จะให้บริการห้องพักและอาหารแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นอาหารในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นนั้นๆ แก่นักท่องเที่ยวด้วยและมีการพานักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในบริเวณชุมชนนั้นๆ เช่น ปั่นจักรยาน เล่นน้ำตก นั่งเรือ เดินป่าเพื่อศึกษาธรรมชาติและเรียนรู้วิถีชีวิตในท้องถิ่น เจ้าของบ้านก็ให้บริการด้วยความเต็มใจ สร้างคุณภาพการบริการและความประทับใจได้ แต่สิ่งสำคัญคือเรื่องของ ความสะอาดและความปลอดภัย ซึ่งชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.73 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.90

2.6) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary Service) พบว่า ชุมชนควรมีการนำเสนอการให้บริการวางแผนทริปท่องเที่ยวแก่ผู้จัดงานประชุมสัมมนา พร้อมนำเสนอสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการท้องถิ่น เช่น อาหารสุขภาพอันมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเกษตรกรในท้องถิ่น หรือขนมหวานเฉพาะถิ่น ผ้าทอนาหมีศรี ซึ่งเป็นสินค้าทำมือของคนในชุมชน เป็นต้น และชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.78 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.89

2.7) ด้านการบริหารจัดการ (Administration) พบว่า มีการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านการประชุมและสัมมนา รวมถึงคำนึงถึงหลักของความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว เกิดจากการรวมกลุ่มกันของชุมชนและความร่วมมือของภาคีการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ชุมชนท่องเที่ยว และยังมีความร่วมมือด้านการพัฒนาและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ชุมชนต้องให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการ เพราะส่งผลถึงคุณภาพการบริการของชุมชน ซึ่งคนในชุมชนต้องมีการวางแผนการทำงาน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต้องชัดเจน การมีส่วนร่วมของชุมชน ควรจะประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การหารือ การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การประเมินผล ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.86 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.92

3) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	ก่อนการจัดการ	หลังการจัดการ
	การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
3.1) ด้านการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้	3.71	4.96
3.2) ด้านการสะท้อนการเรียนรู้	2.70	4.42
3.3) ด้านการทบทวนการเรียนรู้	2.30	3.29
3.4) ด้านการสรุปองค์ความรู้	2.26	3.82
3.5) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้	3.32	4.33

3.1) ด้านการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ชุมชนควรได้รับการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์เรียนรู้แก่ชุมชนในมิติของการศึกษาจากหน่วยงาน หรือชุมชนที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้ชุมชนเห็นตัวและมีต้นแบบที่ดี รวมทั้งการสร้างประสบการณ์เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน การสร้างประสบการณ์เรียนรู้จากวิทยากรผู้มีความสามารถ หน่วยงานสนับสนุนทั้งด้านการจัดการการท่องเที่ยว และไมซ์ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมงานประชุมสัมมนาเพื่อเห็นตัวอย่างการจัดการบ่อยครั้งทั้งในรูปแบบออนไลน์ ออฟไลน์ และแบบผสมผสาน ซึ่งในประเด็นนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.71 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.96

3.2) ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ ชุมชนมีขั้นตอนที่ชุมชนสามารถสะท้อนความคิด ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผ่านวิธีการจดบันทึก หรือเขียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ ผ่านการจดบันทึกใส่สมุดส่วนตัว และมีบางครั้งที่ใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนด้วยกันในประเด็นที่มีข้อสงสัย หรือต้องการข้อสรุปร่วมกัน และชุมชนควรนำหลักการของการสะท้อนการเรียนรู้

ผ่านหลัก 3S คือ Self (การพัฒนาตัวเอง) Share (การแบ่งปันเรื่องราวข้อเรียนรู้) และ Social Movement (การรวมกลุ่มสร้างการเปลี่ยนแปลง) มาออกแบบกระบวนการเพื่อให้ชุมชนและนักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจ พัฒนาตัวเอง ส่งเสริมเพื่อนร่วมชุมชน และสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม ซึ่งในประเด็นนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 2.70 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.42

3.3) ด้านการทบทวนการเรียนรู้ ชุมชนมีการทบทวนการเรียนรู้โดยวิธีการอ่านทบทวนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้มา และนำความรู้ที่ได้ไปพูดคุยสอบถามเพื่อนๆ ในชุมชนด้วยกัน เพื่อทบทวนและแลกเปลี่ยนความรู้ไปพร้อมกัน ทั้งนี้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบชุมชนโดยตรงต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ การทำกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่องในระยะแรก เพื่อให้ชุมชนมีพื้นที่ที่มีการทบทวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง จากนั้นจึงขยับมาเป็นพี่เลี้ยง และสุดท้ายเมื่อชุมชนเข้มแข็งก็สามารถจัดกระบวนการต่างๆได้ด้วยตนเอง ซึ่งประเด็นนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 2.30 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 3.29

3.4) ด้านการสรุปองค์ความรู้ ชุมชนมีการจัดวางองค์ความรู้ใหม่ผสานกับองค์ความรู้เก่าด้วยตนเอง มีกระบวนการคิดออกมาและบันทึก ซึ่งจะมีการสรุปการเรียนรู้ออกมา พร้อมกับวาดภาพประกอบได้ ส่วนการการนำเสนอผลการเรียนรู้ก็จะเป็นการอธิบายทำความเข้าใจผ่านการเล่าสู่กันฟัง ทั้งนี้ชุมชนควรเพิ่มกระบวนการในการจัดประชุมเพื่อสรุปองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการทำงานด้านการท่องเที่ยวและการจัดสัมมนาเพื่อนำไปพัฒนาชุมชนต่อไป และสามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎีคู่มือการทำงานในชุมชน ซึ่งในประเด็นนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 2.26 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 3.82

3.5) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ชุมชนมีวิธีการประยุกต์ใช้ความรู้ผ่านการทดลองปฏิบัติ โดยในแต่ละชุมชนจะมีโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน ทั้งยังช่วยส่งเสริมความแข็งแกร่งให้กับชุมชนในการทำงานด้านการท่องเที่ยว ทั้งการต้อนรับนักท่องเที่ยว การทำกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน สิ่งสำคัญคือการนำความรู้ด้านการท่องเที่ยว การจัดสัมมนา การเป็นเจ้าบ้านที่ดี นำมาใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติ โดยปรับให้เข้ากับบริบทแวดล้อมที่เป็นอยู่อย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้จริงในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งประเด็นนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.32 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.33

4) ด้านทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว

ทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว	ก่อนการจัดการ	หลังการจัดการ
	การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	การเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
4.1) ด้านองค์ประกอบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว	3.10	4.38
4.2) ด้านกระบวนการการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว	3.12	4.02
4.3) ด้านรูปแบบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว	3.46	4.12

4.1) ด้านองค์ประกอบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดงานสัมมนาอยู่ในระดับหนึ่ง เรียนรู้ผ่านกระบวนการจัดงานจริงที่มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้บริการพื้นที่ในชุมชนเป็นสถานที่จัดงาน และให้บริการชุมชนในส่วนของสถานที่ และอาหารว่าง อาหารกลางวัน จากคนในชุมชน แต่ในส่วนของกระบวนการภาพรวมทั้งหมดชุมชนยังมีความรู้และความเข้าใจในระดับน้อยมาก ดังนั้น ควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่คนในชุมชนในประเด็นความรู้เกี่ยวกับความรู้การจัดการสัมมนา รวมถึงเสนอให้มีการจัดกิจกรรมการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวจริงในพื้นที่ชุมชนเพื่อจะได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยร่วมดำเนินการเป็นที่เลี้ยงพร้อมเรียนรู้ร่วมกันและถอดบทเรียนต่าง ๆ ร่วมกัน และเมื่อชุมชนแข็งแรงแล้วก็จะได้สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ซึ่งในหัวข้อนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.10 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.38

4.2) ด้านกระบวนการการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนกระบวนการในการจัดสัมมนา ชุมชนเคยเห็นกระบวนการจัดการสัมมนาและเคยเข้าร่วมกิจกรรมการสัมมนาในฐานะผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่เคยลงมือปฏิบัติในฐานะบทบาทผู้จัดงาน จึงทำให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของผู้เข้าร่วมงาน และเคยเห็นการปฏิบัติงานของผู้จัดงาน แต่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำงานทั้งหมด และมีบางส่วนที่เคยรับหน้าที่เป็นผู้รับงานบริการจากผู้จัดงาน เช่น รับผิดชอบการจัดอาหาร แต่ก็แค่มาส่ง ไม่ได้เป็นผู้ให้บริการเอง นอกจากความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวแล้ว ชุมชนควรได้ทราบกระบวนการจัดการงานสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวทั้งหมดเพื่อจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นมืออาชีพ ซึ่งในหัวข้อนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.12 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.02

4.3) ด้านรูปแบบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่รู้จักรูปแบบการจัดงานสัมมนาแบบการอภิปรายในที่ชุมชน ซึ่งเป็นการอภิปรายที่ประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ มีผู้อภิปรายเป็นผู้พูด และผู้ฟังอีกฝ่ายหนึ่งเมื่อการอภิปรายยุติลงจะมีการเปิดให้ซักถาม โดยมีหน่วยงานเป็นผู้พูด ชุมชนเป็นผู้ฟัง และคิดว่าการประชุมสัมมนามีเพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น ส่วนประเด็นของการประชุมออนไลน์ชุมชนเริ่มรู้จักมากขึ้น ได้ยิน ได้ฟัง มีบ้างที่ได้เข้าร่วม แต่มีน้อยคน

ที่สามารถเข้าใจและเข้าถึงกิจกรรมประชุมสัมมนาในรูปแบบออนไลน์ ดังนั้น จึงควรให้ความรู้เพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว ซึ่งในหัวข้อนี้ชุมชนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.46 ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.12

5) ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกระบวนการศึกษาและเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ดังนี้

5.1) ด้านองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7A's) พบว่า สิ่งสำคัญต่อรูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เพราะเป็นสิ่งสนับสนุนในการจัดงานสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการสัมมนา และรองลงมาคือ การบริหารจัดการ โดยนอกจากการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ต้องมีการสื่อสารและการประสานงาน ในอีกมิติหนึ่งชุมชนจะต้องบริหารจัดการการจัดงานสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวด้วย ดังนั้นชุมชนจะต้องเรียนรู้กระบวนการ ทฤษฎีต่าง ๆ และทดลองปฏิบัติสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ และการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน

5.2) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน พบว่า การจัดการเรียนรู้ในชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ชุมชนสามารถจัดเก็บความรู้และถ่ายทอดความรู้ที่ตนเองมีสู่สาธารณะได้ ดังนั้นการสนับสนุนเครื่องมือและวิธีการในการถ่ายทอดและนำเสนอจะช่วยชุมชนได้มาก ทั้งนี้ อาจมีการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องกระบวนการจัดการการเรียนรู้ กำหนดกรอบที่ชัดเจนเพื่อให้มีความเข้าใจตามกระบวนการนั้น พร้อมกับการปฏิบัติการ โดยจัดให้ชุมชนได้ใช้ทักษะและความรู้ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงและสร้างการจดจำได้มากยิ่งขึ้นผ่านการทำซ้ำ เน้นให้มีการสื่อสารโดยตรงกับผู้ชำนาญหรือผู้ปฏิบัติ มีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และมีการเรียนรู้แบบแข่งขันเพื่อการเปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในการพัฒนางาน

5.3) ด้านทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสร้างความโดดเด่นให้แก่ชุมชนได้ นอกเหนือจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีชื่อเสียงด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวแล้ว ชุมชนยังมีศักยภาพในการเป็นผู้จัดงานสัมมนาด้านการท่องเที่ยวด้วย และยังสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพ ในอีกมิติหนึ่ง ชุมชนได้นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวไปพร้อมกับศักยภาพของคนในชุมชน แต่ทั้งนี้ทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวต้องอาศัยกระบวนการในการเรียนรู้และการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ มีโครงการสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเรียนรู้ผ่านการจัดงานจริงได้ มีพี่เลี้ยงจากหน่วยงานการศึกษาที่คอยให้คำแนะนำ ที่จะช่วยสร้างให้ชุมชนเป็นผู้จัดงานอย่างมืออาชีพที่ประกอบด้วย ความรู้หรือด้านวิชาการ การทำงานและอาชีพที่มีคุณค่าของการบริการและความเข้าใจและการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการสร้างรายได้แก่พื้นที่ชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มี 3 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่ 1) องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7A's) ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ด้านที่พักแรม ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับการศึกษาของ Keawkhum et al. (2018) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านฮ่องแฮ อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา พบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน จากแนวคิดองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พักแรม กิจกรรม การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้แก่ ด้านการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ ด้านการทบทวนการเรียนรู้ ด้านการสรุปองค์ความรู้ และด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ พบว่า วิธีการประยุกต์ใช้ความรู้ผ่านการทดลองปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของ Rittikoo (2518) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน คือ ฐานรากทฤษฎี กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล และส่งเสริมกลยุทธ์การสอนผ่านกระบวนการบูรณาการหลายศาสตร์และเน้นทักษะการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติจริง การประเมินผลตามสภาพจริงการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) ด้านทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านองค์ประกอบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ด้านกระบวนการการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ด้านรูปแบบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ที่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสัมมนาและเป็นหัวข้อการเรียนรู้ที่สำคัญในรายวิชาสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว รหัสวิชา 3573914 สอดคล้องกับ Saksirisophon (2013) การประยุกต์ใช้การเรียนการสอนโดยใช้โครงการ (Project-Based Instruction) ในรายวิชา พท 480 สัมมนาทางการท่องเที่ยว โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (CIPPA Model) ของนักศึกษา คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการเรียนรู้ของรายวิชาสัมมนาทางการท่องเที่ยวมีการศึกษากระบวนการจัดสัมมนาทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาและการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสัมมนาทางการท่องเที่ยวของนักศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของนักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว พบว่า ผลการประเมินทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร

และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบในหน้าที่ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน มีความรู้ในสาขาวิชาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง และทันสมัยต่อสถานการณ์โลก มีความรู้ในกระบวนการ และเทคนิคการวิจัย สามารถประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาได้ ทั้งนี้ยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในงานกลุ่ม พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพให้ทันสมัยตรงตามมาตรฐานสากล สามารถใช้เทคโนโลยี และใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวลผล สอดคล้องกับ Saksirisophon (2013) การประยุกต์ใช้การเรียนการสอนโดยใช้โครงการ (Project-Based Instruction) ในรายวิชา พท 480 สัมมนาทางการท่องเที่ยว โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (CIPPA Model) ของนักศึกษา คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะสำคัญในรายวิชาสัมมนาทางการท่องเที่ยว คือ พบว่า กระบวนการการจัดสัมมนาทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของนักศึกษา การเรียนรู้ 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการสัมมนา การดำเนินการสัมมนา และภายหลังการจัดสัมมนา และมีกระบวนการการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ที่แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการการจัดสัมมนาทางการท่องเที่ยวหลังการเรียนการสอนโดยใช้โครงการสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนโดยใช้โครงการ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว ทั้ง 5 ชุมชน ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยว (7 A's) ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ที่พักแรม การบริการเสริมทางการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ พบว่า ในภาพรวมชุมชนควรนำอัตลักษณ์ท้องถิ่นอันเป็นเสน่ห์ที่โดดเด่นของแต่ละชุมชน มาเป็นส่วนหนึ่งภายในงานประชุมสัมมนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานสัมผัสถึงประสบการณ์ผ่านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ ดึงดูดใจผู้ร่วมงานด้วยกิจกรรมที่โดดเด่นในชุมชน เช่น กิจกรรมด้านอาหารท้องถิ่น หรือกิจกรรมด้านศิลปะ และสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนมีอยู่ ทั้งนี้ชุมชนยังต้องการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อบริการรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการสัมมนา เพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น ที่พักแรมที่มีความแตกต่างกันตามบริบทพื้นที่มีทั้งที่พักสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน โฮมสเตย์ ที่พักใกล้เคียงชุมชนที่มีตัวเลือกหลากหลาย ทั้งประเภท ราคา การบริการ อาหารและสถานบันเทิง การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ มีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการบรรยายทันสมัยตามเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น มีการนำเสนอการให้บริการวางแผนทริปท่องเที่ยวแก่ผู้จัดงานประชุมสัมมนา พร้อมนำเสนอสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการท้องถิ่น และมีการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านการประชุมและสัมมนา รวมถึงคำนึงถึงหลักของความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว เกิดจากการรวมกลุ่มกันของชุมชนและความร่วมมือของภาคีการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่แตกต่างกัน

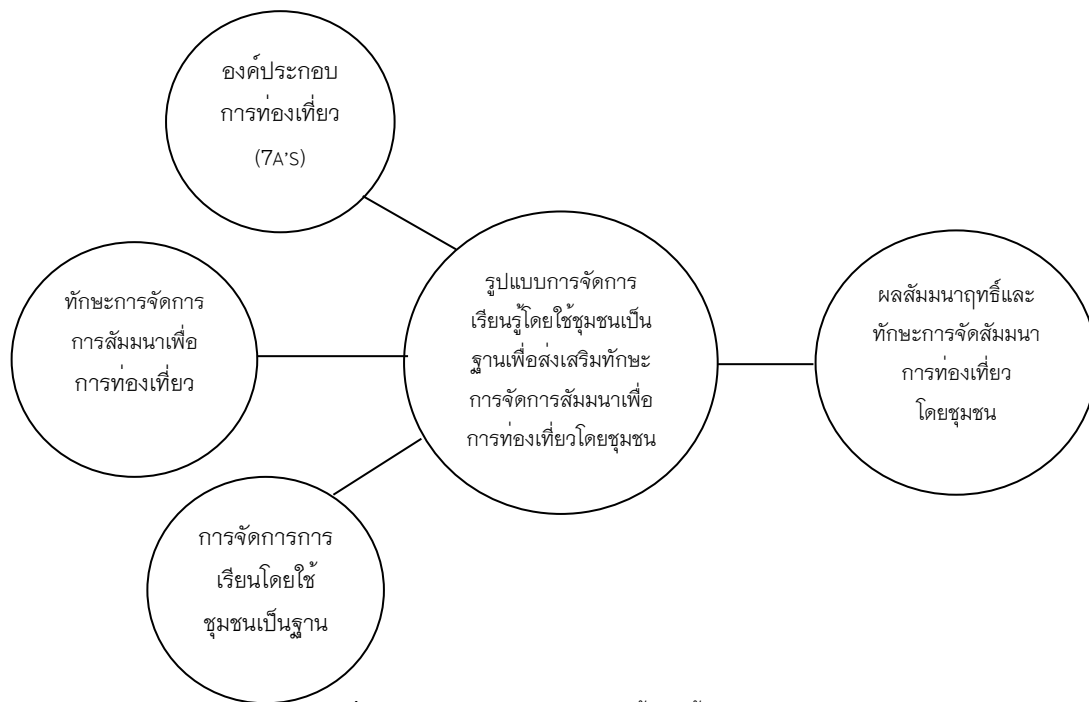
ออกไป สอดคล้องกับ Tanjareon (2017) การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ประกอบด้วย การส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนโดยรวม มุ่งพัฒนาโดยมีคนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ผลของความร่วมมือกันในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะส่งผลให้ชุมชนมีอาชีพและมีรายได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การสะท้อนการเรียนรู้ การทบทวนการเรียนรู้ การสรุปองค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ พบว่าชุมชนทั้ง 5 ชุมชน ควรได้รับการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์เรียนรู้แก่ชุมชนในมิติของการศึกษาจากหน่วยงาน หรือชุมชนที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้ชุมชนเห็นตัวและมีต้นแบบที่ดี และชุมชนควรการสะท้อนการเรียนรู้ มาออกแบบกระบวนการเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาตัวเอง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบชุมชนโดยตรงต้องมีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ การทำกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มกระบวนการในการจัดประชุมเพื่อสรุปองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการทำงานด้านการท่องเที่ยวและการจัดสัมมนา และที่สำคัญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความรู้ด้านการท่องเที่ยว การจัดสัมมนา การเป็นเจ้าบ้านที่ดี นำมาใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติ โดยปรับให้เข้ากับบริบทแวดล้อมที่เป็นอยู่อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Kuakhai et al. (2022) การพัฒนาการสื่อสารด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการทำแผนผังและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน การพัฒนาระบบการจัดการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์กิจกรรม เพื่อสร้างการรับรู้อย่างต่อเนื่อง และการสร้างการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งด้านแนวคิดและการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ด้านทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ด้านกระบวนการการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว และด้านรูปแบบการจัดสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยว ในภาพรวม พบว่า ชุมชนยังมีความรู้และความเข้าใจในระดับน้อยมากในด้านกระบวนการภาพรวมทั้งหมดของการจัดสัมมนา จึงควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่คนในชุมชนในประเด็นความรู้เกี่ยวกับความรู้ในการจัดสัมมนา มุ่งเน้นให้ชุมชนได้ปฏิบัติจริงในฐานะบทบาทผู้จัดงาน จะทำให้ชุมชนได้เรียนรู้กระบวนการของการจัดงานสัมมนาทั้งหมดได้ และมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดสัมมนาที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดสัมมนาแบบลงพื้นที่จริง และแบบออนไลน์ สอดคล้องกับ Thinothai, & Vinijnaiyapak (2020) ผู้นำชุมชนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบความสำเร็จ และผู้นำชุมชนจะต้องสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นศูนย์กลางในการประสานความสัมพันธ์ในการทำงานกับทุกภาคส่วนเพื่อทำให้เกิดการทำงานของชุมชนแบบความร่วมมือ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

วิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว ในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว และได้ลงมือปฏิบัติจริงจนตกตะกอนเป็นชุดความรู้ใหม่ของตนเอง และสามารถนำชุดความรู้นั้นไปถ่ายทอดให้กับชุมชนกลุ่มตัวอย่างได้ต่อไป นอกจากนี้จะทำให้ นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในรายวิชามากขึ้นแล้ว ยังได้ช่วยเหลือชุมชน มององค์ความรู้ให้แก่ชุมชนทั้ง 5 ชุมชน ให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป รายละเอียดชุดความรู้ ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 รูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สรุป

จากผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า นักศึกษาในรายวิชาการสัมมนาและประเด็นทางการท่องเที่ยว มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนจากการลงมือปฏิบัติ การลงพื้นที่จริง ซึ่งทำให้ได้เห็นปัญหาในด้านต่าง ๆ และมีการวิเคราะห์ร่วมกัน และสรุปเป็นแนวความคิดการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เหมาะสมกับชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในแต่ละบริบทพื้นที่ นอกจากนี้ชุมชนยังได้รับองค์ความรู้และทักษะในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชุมสัมมนาได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำให้คนในชุมชนเกิดการพัฒนา

ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบสาธารณูปโภค ที่พัก แหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชุมชนนั้นๆ ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยรูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการส่งเสริมพัฒนาชุมชนทั้งสามชุมชนตามศักยภาพและความต้องการของชุมชนในด้านการท่องเที่ยวและการจัดสัมมนา เพื่อส่งเสริมมูลค่าและคุณค่าของชุมชน

1.2 หน่วยงานด้านการศึกษา นำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการส่งเสริมพัฒนานักศึกษาและออกแบบหลักสูตรในอนาคตเพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและเพื่อพัฒนาส่งเสริมบัณฑิตที่สามารถนำความรู้ไปพัฒนาชุมชน บ้านเกิดของตนเอง

1.3 ชุมชนท้องถิ่นสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปศึกษาเพื่อทบทวนการดำเนินงานของชุมชนในปัจจุบันและกำหนดทิศทางการดำเนินงานการท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคต และการจัดงานสัมมนาในพื้นที่ชุมชน และชุมชนท้องถิ่นอื่นสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ได้เช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ค้นพบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการสัมมนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับประเด็นต่อไปควรมีการศึกษาการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการจัดประชุม สัมมนา การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการจัดแสดงสินค้าและนิทรรศการในชุมชนเพื่อให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Bedri, Z., de Frein, R., & Dowling, G. (2017). Community-based learning: A primer. *Irish Journal of Academic Practice*, 6(1), 1–26.
- Boonyakit, B. (2006). *Knowledge management from theory to implementation*. Jirawat Express.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. *Tourism Management*, 21(1), 97–116.
- Choibamroong, T. (2009). *The role of local government organizations and sustainable tourism development based on the sufficiency economy concept*. Publisher of the Cabinet and the Government Gazette, King Prajadhipok's Institute.

- Gustavus Adolphus College. (2023). *What is community-based learning: Bridging theory and practice*. <https://gustavus.edu/kendallcenter/faculty.php>
- Keawkhum, P., Wongpratum, N., Kankeb, U., Chuminthachak, S., Naiyawat, M., & Hiranyarasmeeikul, B. (2018). Community based tourism management Baan Hong Hae. *Dusit Thani College Journal*, 12(3), 133–149. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/journaldtc/article/view/240953>
- Kerdprng, S. (2011). *Seminar*. Academic Center.
- Khumnuan, S. (2022). *Learning management of literary criticism using the community-based: A case study of Lilit Taleng Phai and Wat Suwan Dararam, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Classroom Research of Srinakharinwirot University, Prasarnmit Demonstration School (Secondary Division School).
- Kuakhai, S., Tokaew, W., & Iamnirun, T. (2022). Communications for community-based tourism management in Tamot, Phatthalung Province. *Journal Of Southern Technology*, 15(2), 1–11. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal_sct/article/view/249684
- Massachusetts College of Liberal Arts. (2023). *What is community-based learning*. <https://www.mcla.edu/a.cademics/undergraduate-education/community-based-Learning/index.php>
- Niamnak, P. (2011). A development of an instructional model to enhance self-discipline ethics for Rajabhat University Students. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ)*. 17(2), 85–100.
- Niamnak, P. (2011). *Technical seminars and training*. Faculty of Industrial Technology, Rajabhat University Kamphaeng Phet.
- Panich, V. (2014). *Learning paths for students in the 21st century*. SotSri-Saritwong Foundation.
- Panich, V. (2015). Teachers' skill for Thai students in 21st century learning framework. *Journal of Learning Innovation Walailak University*, 1(2), 3–14.
- Pelasol, J. et al. (2012). Igcabugao: A potential tourist destination in the southern part of Iloilo. *JPAIR Multidisciplinary Research*, 8(1), 90–97.
- Phakdeewanit, J. (2023). *The department of tourism develops human resource potential to improve marine safety in Trang Province*. <https://www.dailynews.co.th/news/2650074/>
- Phewruangnont, C. (2023). The creation of social media contents on Facebook Fanpage of the community-based tourism Taladmodtanoi. *Ramkhamhaeng University Journal Humanities Edition*, 42(2), 21–44.

- Phukpu, W. (2020). *7 Philosophies of community-based tourism*. <https://www.randdcreation.com>
- Piandee, T. (2022). *Seminars and selected topic on tourism (Teaching Publications)*. Saun Dusit University.
- Rittikoop, W. (2518). Community-based learning: Effective pedagogy strategies for teachers in the 21st century. *Graduate School Journal, Chaing Rai Rajabhat University*, 11(3), 179–191.
- Ruangsang, A. (2023). *Community-based cultural tourism at “Nameunsri Weaving Group”, Trang Province*. <https://www.nationtv.tv/lifestyle/travel/378909248>
- Rupavijetra, P. (2014). *Training and meeting techniques*. Duangkamon.
- Saengngen, S. (2020). *The Ministry of Culture supports a model of virtuous communities at Wat Kanchanaborirak, Trang Province, using the power of ‘Bor Wor’ to drive a peaceful, reconciled and sharing society*. https://www.matichon.co.th/publicize/news_2383508
- Saksirisophon, P. (2013). *Application of project-based teaching (project-based instruction) in the course PT. 480 academic seminar in tourism by focusing on the learner as the center (CIPPA Model) of students in the faculty of tourism development. Maejo University, Chiang Mai* (Research report). Faculty of Tourism Development, Maejo University.
- Satchukorn, S. (2004). *Effective meetings*. Saitharn.
- Simswat, K. (2022). Community-based learning in the 21st century among the outbreak of coronavirus disease 2019 (COVID-19). *Srilangchang Research Journal*, 2(6), 47–55.
- Sitikarn, B. (2014). *Tourism planning: From theory to practice*. Santipab Pack-Print.
- Sitikarn, B. et. al. (2015). *Report on strategic management of sustainable trans-boundary tourism in R3A and R3B route*. Thailand Research Fund.
- Tanjareon, T. (2017). Community based tourism management and sustainable tourism development of Bangkantaek Community. *International Thai Tourism Journal*, 13(2), 1–24.
- Thinothai, K., & Vinijnaiyapak, N. (2020). Factors influencing success of community-based tourism: A case study of Ban Bang Nam Pueng Community in Samutprakarn Province. *Dusit Thani College Journal*, 14(2), 217–234.
- Yawichai, P. (2010). *Seminor*. O.S. Printing House.